
RINGERIKE
KOMMUNE

Klimabudsjett –kommunestyrets handlingsplan for klimatiltak

Bente Elsrud Anfinnsen og Aleksander Elstad, enhet for klima og miljø
Folkevalgtopplæring for nytt kommunestyre 19.10.2023

Fra klimamål til handling;

– klimabudsjettet er handlingsplanen for oppfølging av klimamålene i kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er Ringerikes klimaplan; -fastsetter mål og strategier

KOMMUNAL PLANSTRATEGI
Fireårig rullering

KOMMUNEPLAN
Samfunnsdel og arealdel
Revisjon etter behov i planstrategien

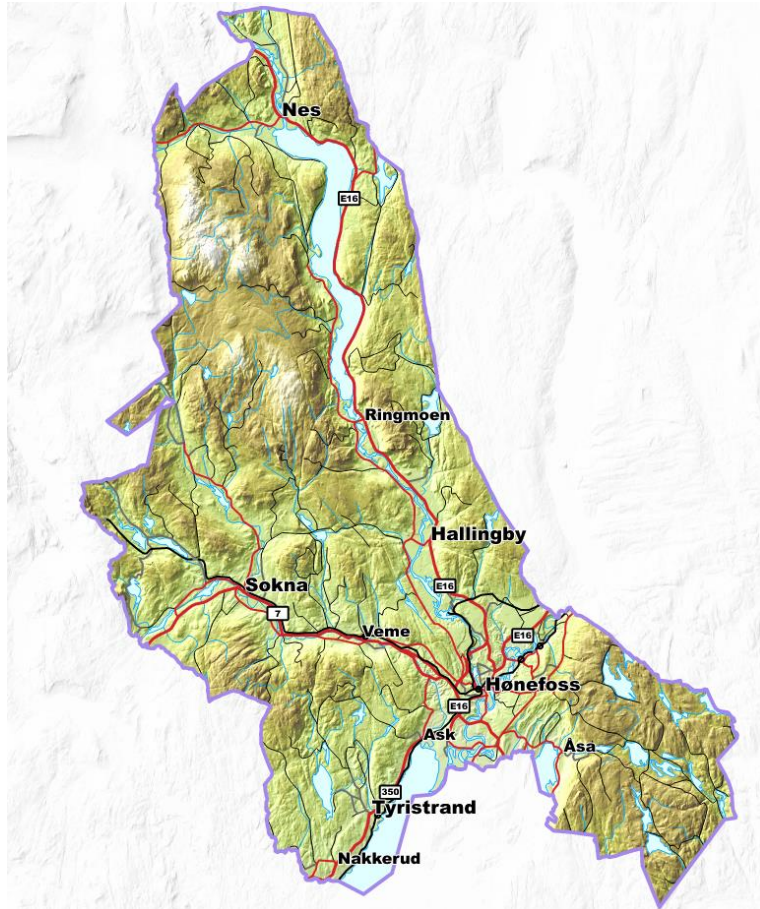
HANDLINGS PLAN OG BUDSJETT
Årlig rullering

Klimabudsjettet er en del av årlig budsjett og handlingsplan for neste fire år;
–prioritering av tiltak og fordeling av midler

Hvilke utslipp av klimagasser prøver vi å redusere i klimabudsjettet?

Direkte utslipp – Utslipp som oppstår innenfor kommunens grenser
(Miljødirektoratet oppdaterer tall årlig)

Indirekte utslipp – Utslipp som oppstår utenfor kommunen men pga. varer, tjenester og energi Ringerikssamfunnet forbruker
(Vanskeligere å tallfeste, men minst like viktig å redusere fordi flere ganger større enn de direkte)

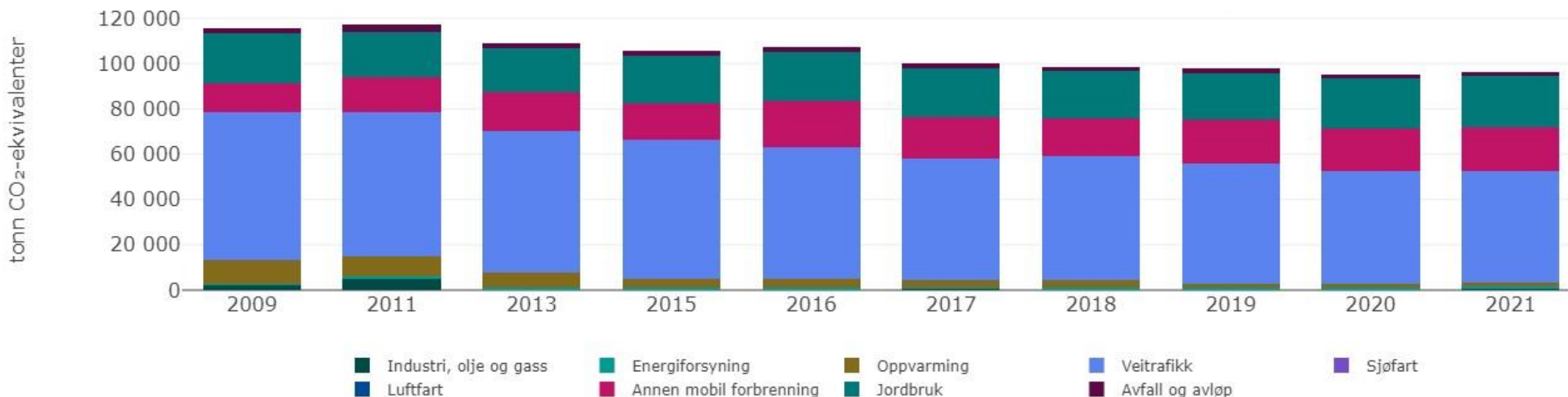
Redusere utslipp som fysisk skjer i Ringerike

4.4 Ringerikes direkte klimagassutslipp i 2030 er redusert med minst 55 prosent sammenlignet med 2009.

Sektorfordelte utslipp per år Ringerike

Kilde: Miljødirektoratet

De tre store kilder:

- Veitrafikk
- Jordbruk
- Maskiner innen bygg, anlegg og landbruk

100 000 tonn CO2-ekvivalenter tilsvarer drøyt 350 000 flyreiser fra Oslo til Gran Canaria!

Redusere utslipp vi forårsaker gjennom kjøp av varer, tjenester og energi

4.4 Ringerikes direkte klimagassutslipp i 2030 er redusert med minst 55 prosent sammenlignet med 2009.

4.5 Ringerikssamfunnet reduserer sitt klimafotavtrykk også utenfor kommunegrensene.

4.6 Ringerikes natur forvaltes slik at naturlige karbonlagre i vegetasjon og jordsmonn blir ivaretatt.

4.7 Ringerike er godt rustet til å tåle klimaendringene som forventes fram mot 2100.

Klimafotavtrykket fra innbyggernes private forbruk i Ringerike = nesten **tre ganger så høyt** som klimagassutslippene som skjer innenfor kommunegrensene våre.

I tillegg kommer klimafotavtrykk fra næringsliv og offentlige virksomheter.

Bevare naturlige karbonlagre i skog, myr og jord

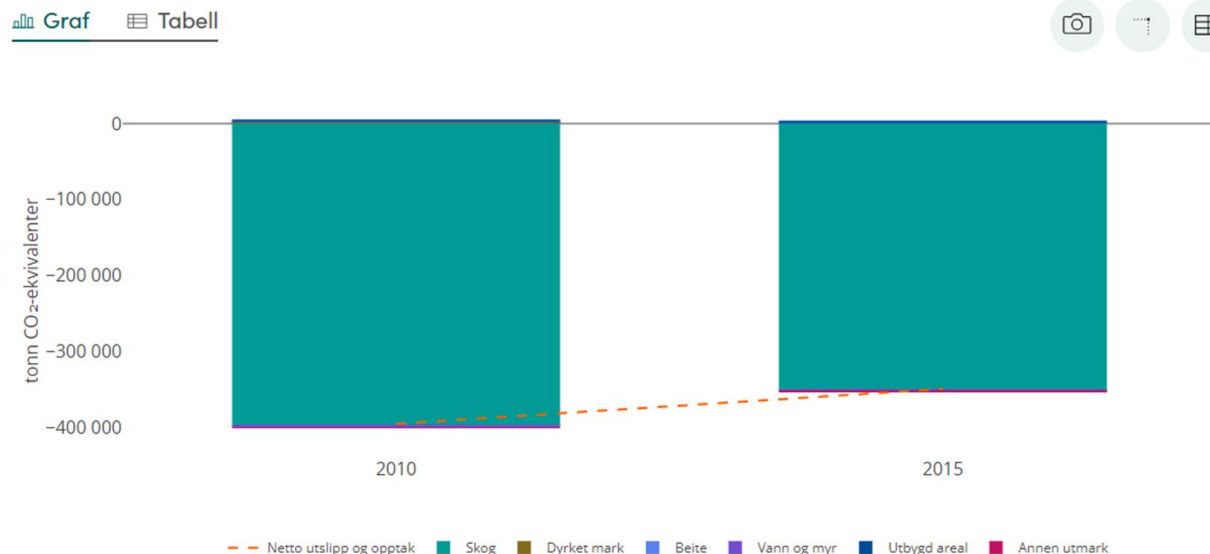
4.4 Ringerikes direkte klimagassutslipp i 2030 er redusert med minst 55 prosent sammenlignet med 2009.

4.5 Ringerikssamfunnet reduserer sitt klimafotavtrykk også utenfor kommunegrensene.

4.6 Ringerikes natur forvaltes slik at naturlige karbonlagre i vegetasjon og jordsmonn blir ivaretatt.

4.7 Ringerike er godt rustet til å tåle klimaendringene som forventes fram mot 2100.

Opptak og utslipp fra skog og endret arealbruk i Ringerike

Kilde: Miljødirektoratet/Nibio

I dag OPPTAK av ca. 350 000 tonn CO₂ ekv. årlig, men har gått ned.

For det globale klimaet er det altså 3-4 ganger så viktig at vi bevarer denne «CO₂-støvesugeren» som at vi reduserer de direkte utslippene våre.

Klimatilpasning ikke del av klimabudsjettet

4.4 Ringerikes direkte klimagassutslipp i 2030 er redusert med minst 55 prosent sammenlignet med 2009.

4.5 Ringerikssamfunnet reduserer sitt klimafotavtrykk også utenfor kommunegrensene.

4.6 Ringerikes natur forvaltes slik at naturlige karbonlagre i vegetasjon og jordsmonn blir ivaretatt.

4.7 Ringerike er godt rustet til å tåle klimaendringene som forventes fram mot 2100.

Å begrense de skadelige og dyre konsekvensene av klimaendringer = motivasjon til å forebygge!

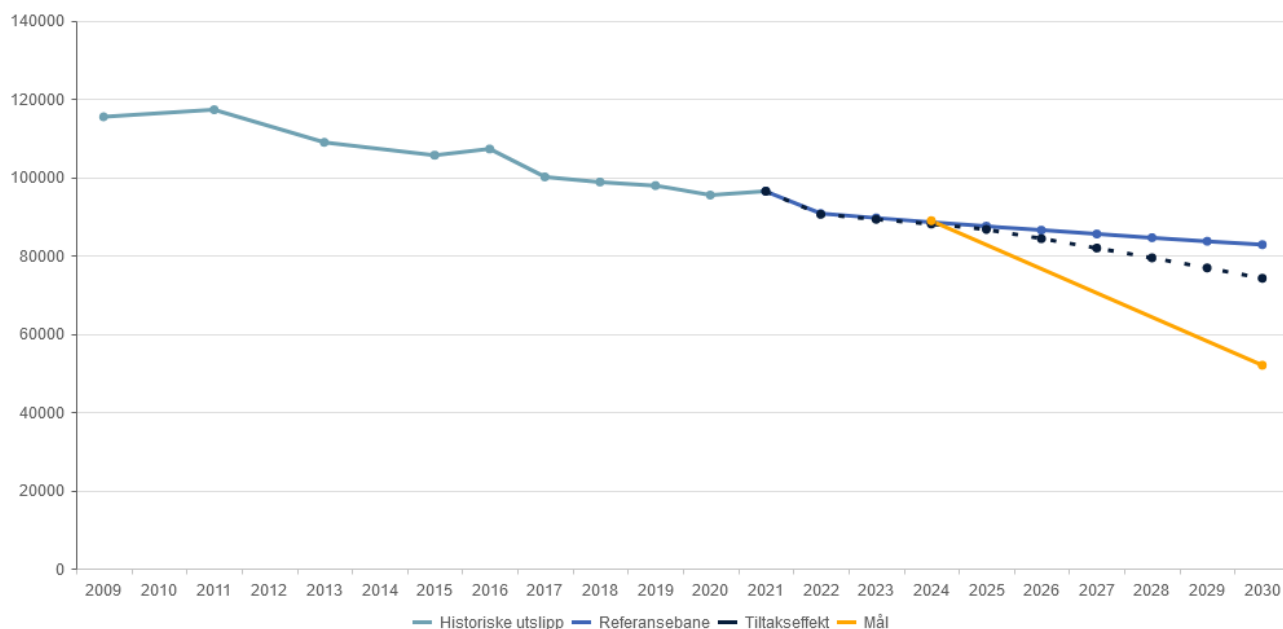
For øvrig er klimatilpasning ikke del av klimabudsjettet, med følges selvsagt opp andre steder - risikovurderinger, arealplanlegging, beredskap mm.

Klimabudsjettet...

- «er et styringsverktøy for å oppnå klimagassreduksjoner og andre vedtatte klimamål»
- «presenterer tiltak for å redusere utslipp, anslår effekt av tiltakene, og fordeler ansvaret for gjennomføringen»

OBS:

- Grafen viser kun direkte utslipp
- Ikke alle tiltak er tallfestet

Hvor vi er på vei

Mål (55% reduksjon fra 2009-nivå)

Tiltak i klimabudsjettet 2024-2027 –legges fram 24. okt.

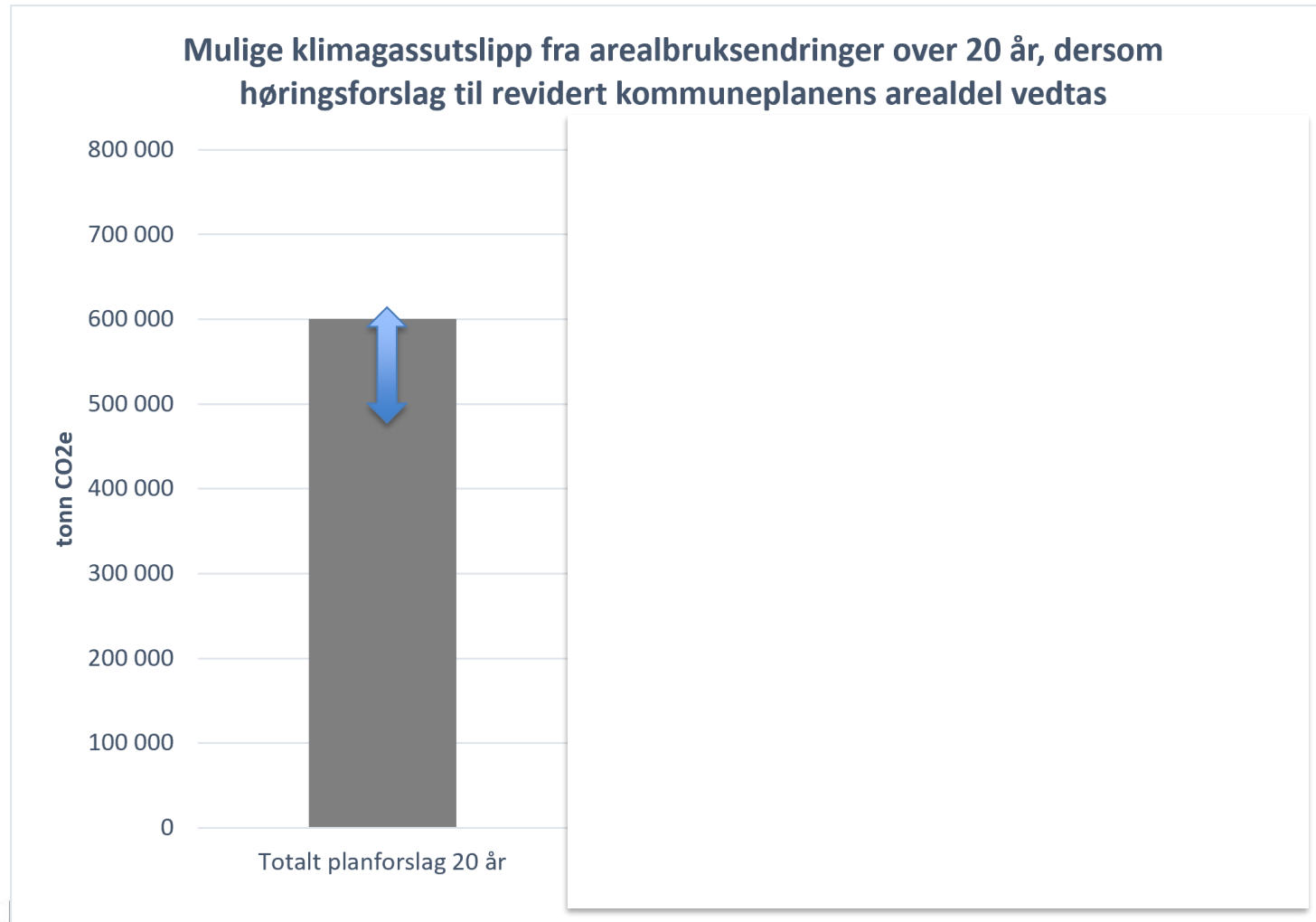
- **Samarbeid – Forslag til tiltak fra alle sektorer i administrasjonen, folkevalgte og eksterne!**
- Eksempler på tiltak med bakgrunn i verbalvedtak:
  - K-SU-12 Tilskuddsordning for sirkulærøkonomi
  - K-UF-08 Kjøkkenhager i grunnskolen
  - K-UF-01/K-HO-03 Bildelingsordning
- **Store/effektfulle tiltak**
  - Bevare karbonlagre i skog og jord -hvor store områder åpnes for utbygging i arealdelen?
  - Flere tiltak for veitrafikk, bygge- og anleggsplasser og energi
  - Utskiftning til nullutslippskjøretøy
  - Økt kildesortering
  - Digitalisering
  - Ombruk
  - Miljøledelse
  - Strengere klimakrav i innkjøp

Hvilken sak som dere skal vedta i 2024 vil størst betydning på klima (positivt eller negativt)?

- Kommuneplanens arealdel – særlig pga. stort utfallsrom for klimagassutslipp fra arealbruksendringer og reduksjon i karbonlagring i skog og jord

Høringsforslag åpner for 20% høyere utslipp fra arealbruksendringer enn gjeldende arealdel.

Kommunedirektørens innstilling ville *redusert* hvor store utslipp fra arealbruksendringer det åpnes for.

Utfallsrommet er stort; - beslutningen er deres!

600 000 tonn CO2-ekvivalenter tilsvarer om lag 2 000 000 flyreiser fra Oslo til Gran Canaria!

- Kommuneplanens samfunnsdel (2021-2030) fastsetter Ringerikes klimamål og – strategier
- Klimabudsjettet er kommunestyrets handlingsplan for klimatiltak for neste 1 + 3 år
  - utarbeides årlig og er del av budsjett og handlingsplan
  - tiltak på tvers av alle sektorer og «verktøy»
  - f.o.m. kommende klimabudsjett → rapporteres på tiltak både til 2. tertial og årsrapport.
- Klimabudsjett for 2023-2026 finner dere [her](#). Klimabudsjett 2024-2027 legges fram 24. oktober 😊
- Vi håper på god diskusjon – klimabudsjettet er deres handlingsplan!

Bilde: Colourbox

RINGERIKE
KOMMUNE

Takk for oss!
Spørsmål?
